

NO. 20
MSS. ROOM

Ms Room.

No. 20

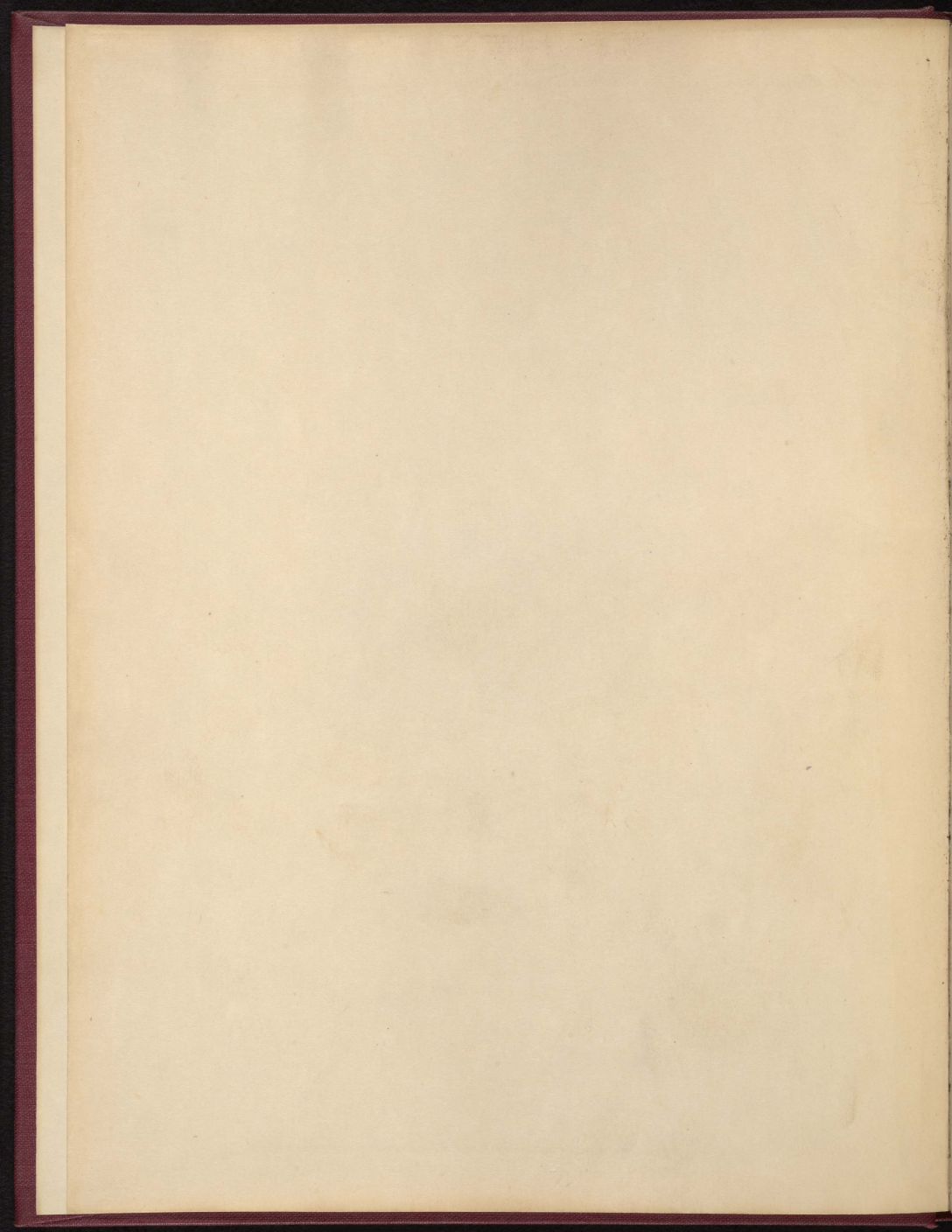
MS 20

THE
UNIVERSITY
OF CHICAGO
LIBRARY

Fetrio, ORAZIO, fl. 1625.

Conatus irriti . . .

Italy. In Latin. 1625.

CONATVS IRRITI
 OSSVNÆ DVCIS

*Ne à Regimine Neapolitani
 Regni amoueretur.*

LIBER VNVS.

Ad lectorem.

AVCTORE

*Horatio Feltrio Neapolitano
 Viro Patritio.*

CONATV IRIIT

DUVNE DVEN

Ne a Regimine Responsum
Regni amantibus

LITER VVVL

Ad Iohannem

Auctor

Horatio Tullio Responsum

Vino Panis

Lectori Salutem.

Historia rerum proximi gestarum, plerumq; adul-
lacionis nota perstringitur, aut malignitatis, nec ab
invidia auctor immunis: quodcumque cum res longe
aberrant, cum hinc carpersum fore desiderat, tunc eas
in lucem proferre satius, usitatus: At ex aduerso
patria decus, et in longinquis regionibus discors fa-
ma suadent, impellunt, ut quamprimum ea, quae
oculis, aut auribus accipi in lucem prodenda cu-
dantur; forsitan externi ab errore, et nostrates
a calumnia vindicentur: coeterum materiam ex
titulo, reliqua ex libro cognosces. Vale.

L. 1000. 1000. 1000.

[The text on this page is extremely faint and illegible.]

Neapolitanum Regnum, in extremis Italiae finibus, si-
 tum, Tyrrheno, et Adriatico mari abluatur, peninsulae
 formam attingit, multa profert non tam ad humane
 vitae subsidium abeundi, quam ad luxum, atq; pere-
 grinas opes affluendas, et aurum. Homines ingenij
 vivaces, et corporis aguerpallentes Minervae, an Marti
 propensiores, incertum. Cuius Regia Neapolis in sinu
 foetilis (Stapha, ac iuxta maris (mitem) colloata, anti-
 quitas inter celebres Italiae urbes conspicua, nunc ve-
 ro inter celeberrimas orbis illustres; ita ubertate so-
 li, atq; temperie celi accolae tenuit, atq; aliunde pel-
 lexit, ut fabula de Syrenibz locum ~~delectem~~: Hac pri-
 us conditores chalcidenses vires habuit, et confluentes
 undique finitimos, auxere deinde frequentiam Cumani,
 atq; iterum à Chalcide profecti coloni: Punici belli
 tempestate Romana Republica constanter adhaesit,
 Aëthalemq; poenum, non tam moenium, quam animo-
 rum firmitate, procul abire compulsi, sed Roma-
 no declinante fastigio vni cum Regina orbis, pri-
 us priores hostes, ut amaros, hostes perpetui, dein-
 de potentes, ut viros dominos, et colonos sub Theo-

donico

maris orator

ne orator

deiciens

pari

domus, est amplexata: quibus à Bellisario factis,
à Marsice prorsus civibus, sub Graecorum imperio
iterum quievit, usq; ad Leonem Isaaurum Icons-
clastam, à quo, ab eius haereditate, cum fere tota Italia
deiciens Reipublicae formam est consecuta, et ci-
ues suos sibi Duces delegit, usq; ad Northmannorum
adventum; qui Graecis ex Apulia, Saracenis è Sici-
lia deiectis, etiam Urbe Neapolitana potiti: cum ve-
rò eorum Regale ~~Regnum~~^{Regna} ad Malos, et Norths, Sue-
vi expulsi, Suesos vero Franchi, Franchi Aragoni,
nunc vero ipsi, Regnumque ab ea nuncupati, gaudent
sub Imperio Philippi quarti sacrosancti Regis Hispaniarum,
ac Indiarum, Italique naioni pari, dominantis.
Ceterum ad hanc eandem Urbem exornandam, adeo us-
que natura collecta utitur ad invicem, tantoque cultu
Rectores Regni prosequitur, ut eorum nonnulli, ne
amoverentur, nona moliri sunt ausi; et novissime
Petrus Gironus Ossuna Dux, ne Successorem admit-
teret, humana, divinaq; iura convulsos, arsam præ-
buit, ut conatibus eius, quomodo cumq; occurreretur;
quodcirca ea breviter prosequar, quæ ut proximam
rescripser

retineret, frustra perpetravit Ossunius: atque, ullo
 odij, vel amoris affectu. Nam licet procul non ha-
 beam, que sum traditurus, consensus tamen illo-
 rum, qui ea conspexere, et concors fama ab huius-
 nocte calumniam me vindicabit: Sed primordia os-
 suniani regiminis non attingam, ne forte quin-
 quennium Nervæ, me putent exarare: Tantū
 ea prosequar quibus Regnum affectasse, aut re-
 gimen eius prorogari sibi satagebat: utrumque
 enim, vulgo incertum, sed neutrum asserere tu-
 tior; nam affectasse Regnū, Politicis rē probatur,
 quodque magis urget, verior ne impudens dis-
 sentiam, à Supremo apud Regem Senatu, potius
 quem delegata pendet cognitio: Alteram senten-
 tiam assenerare piget, ne forte videar Ossu-
 nio morem gerere, sed utrumque casum res est,
 apertam, quod sentio: Num cuncta pervertire,
 ut Provincia ei prorogaretur, etiam veniente Re-
 ge: Hoc ut assequeretur varijs artibus usus;
 Erat enim Ossunius versatilis, atque callidi in-
 genij; pacis, ac belli munia laudè regere so-
 bat

bat, per aliquot annos cum laude milita-
uerat in Belgio; ulteriores Siciliam, fere per
Iustitiam, ancipiti fama vexerat, mox ad citenore
notandam inmissus parem, ac maiorem tante
"moli se prebuit; adeo compressa uirtus, ut latius e-
rumperent: nulla fides, nullum iusiurandum, nul-
la religio, clam seuerata discordia auctor, palam
foeunda, publica, ac privata pecunia raptor, largi-
tor, ardens in cupiditatibus, obnoxius libidini. Sed
pius quam totus inquinaretur nobilitatem allexit
officijs, beneficijs, hanc sibi aduersantem ratus,
ad plebem se uertit: hanc amplecti, ac nimia co-
mitate pellicere, uetrisque largitionibus carum;
pere, hanc impube noua tentare, noua moliri:
Et ne caput multitudini deesset, Seditio Tribuno
inuenit: Militem licentia, ac impunitate sibi de-
uinxit; addo etiam (ut fama est). classem Turci-
cam aduersavit; nec ut Regis nomen assumeret,
sed tantum, ut his circumuentus, ternitusq; Bor-
gia, pedem referret; et Rex noster, tot inuolutus
involuntis, inceptis eius non repagaretur, et ille se po-
tius

rius, quam nomine Regem ageret, ac Tyrannū.
 Nam quibus frater finitimorum auxilijs, tam
 uasta sibi spondere ausus? Venetorum, an Pon-
 tificijs? qua frater beneuolentia populorum?
 qua spes unquam illi, cum Arcium Praefectis co-
 muniendi conchi? à nostratibus, ut immensis
 praedo, ab externis ut abominandus hostis, meri-
 to habebatur; sed ⁱⁿ alterius iudicia corpore uide-
 ar, aut frustra librare, disquirere deam, et
 initium mihi operis erit, legatio ciuitatis Neapo-
 litanae ad Regem Catholicum, uti potissima causa
 dissidij, inter eam, et osannum.

(apud Verceilis, et confecta cū dignitate Pede-
 montano bello, ob fidem, ac rei militaris peni-
 tiam Petri Tolet noui Ducis exercitus Catholici Re-
 gis, cunctis fere peritatis qui militauerat illae,
 in Regni oppidis stationes habebat; provincialiū
 opibus, atq; personis, uti rebus bello paratis, ab-
 utebatur miles; sed utrumq; Hispanus, ac Valus
 uti catholici ferebantur; Ac Vallones, quorum ple-
 nig sectarij, cunctis, usq; ad animam exoti; pul-
 lus

habebatur

in Vagiones,

his ab ijs honor Templis, nullus sacris Imaginibus; nulla dies ab estu carnium immunis, quin etiam hospites ad reiterata pocula propinandi alliere, ut temulentis manus in uerba extenderent, aduocantes irridere, contumelijs afficere, et quasi per ludibrium serio necare: ut in hos animaduerteres, aut saltem coherereres, non tam frustra, quam cum eorum perniciem sentire Oppidani: Vix enim apud Ossunium in uia conuasti (ubi ut plurimum inclinabae aures) cum eos è uelutigio capi iussit, et in Tivernem, quasi periles, exportari: animaduertis in criminum delatores, cautiore reddidit Oppidanos; nulla posthac de militibus quarinonia, priuatum, priuatas iniurias ulis in his uis Regnicole; nam deinde, non nisi sub agris, ac turmatim incedere Vallonibus tutum, palantes undiq' ueri; innumera uulgata sedes; fama talis hominem Brutium è Corontis pagis, peruerso ictu sclopi, plus quam triginta peremisse, et in valle peruersa eiusdem urbis pagi, uiginti quatuor Vallonum reperta cadauera, plumbos grandine traiecta: quatinus in
provincia

provincia, sed frustra, rescivit Ossunius, et
 irrita, quasi facultas utriusq; porrecta, adix-
 issem impune gravandi, ut tumultuarent: quod
 impulit Neapolitanos patitios, civitatis nomine,
 Ossunium legatari, ut tam impior. milites (nati-
 bi repente bellis) mistos faceret, ansam tolleret
 vaginis, ac promiscuis cadibus; auferret scandala
 tam perniciosa catholicis: Et ille aciebat: tibi nō
 licere inconsulto Rege missione militibus dare, ab
 ipso expectere licentia, aut munij, se autem iuste
 eorum petitioni nusquam defecturum; interim totq;
 incum bere, ut civitatis ad regem litera, missione
 militum deprecantes, ad ipsum deferrentur: spo-
 pondere enim, una cum suis idem praesentibus
 ad Regem immittere; sed homini fidem ac pro-
 missa ludibria habenti fides nulla adhibebatur;
 quacirca deligitur a loci nobilibus legatus ad Re-
 gem catholicum Frater Laurentius à Brundis-
 io Capucinus è franciscana familia, qui non
 tantum ista, quam vetera Ossuniana facinora,
 prosequeretur. Legationis fama, et magis le-
 gati

1618.
 de quorundam
 reg. militum
 p. et p. p. p.
 p. p. p. p. p.

irretitus

Quo

21 Febr. 1619.

in hoc festo conveni-
to^m habent suffragi
Barones Regni, et Cives
Nep^m nempe decem à patribus
et duo à plebe, sine ut
vocant à populo.

Nepoli

gati nomine percutus Ossune Dux haesitare,
vereri, ante actam vitam incutere, amicos con-
sultare, omnia omnibus sponderi, dumodo re-
verteretur legatus; sed nobis iam Ducis artibus,
ultrò tendebat, civitatisq' vicinis indijs, in lar-
gig^{is} involuitur; Ferocem enim resistitur, varijs
nexibus irretitus Ossunianis, quibus tandem, ma-
dante Rege, ultorix vix post anni dimidium ^{longe}
Lybonā se abiecit, ^{quor} paulo ante Catholicus Rex
transmigraverat.

Interim Ossunius generale conventu indicerat
Nepolim ad suam biennale donationē Regi sa-
tholico prestandam. Conveniente stata die Barones,
ac primates unum ad hoc munus delecti: Satagebat
Ossunius legationem abogari (appropinquo; verabatur
enim sinceritate viri, inviduū Regi perspectam;
torquetatur proprijs conscientie stimulis; convocat
igitur primates Regni, ac Urbis; osque ^{blandi} ~~modis~~
emolliere conatur: Nē tinerent ulterius progredi
legationem, tibi curae esse, ut dimittatur miles:
persuamum precibus, nequaquam Patribus, qui
legatum

legatum delegerant; qua spe praestatus curat,
ut alij duo ad Regem delegantur Legati, unus
qui Baronum nomine, cuius petere à Rege,
ut Provincia ei prorogaretur: alter, qui dona-
tuum Regi Catholico deferret: hac de causa
Legatorum numerus auctus; sed in Aula Re-
gia tantum Cappuccinus, uti Legatus Neapolita-
ne civitatis agnoscitur, ac in penetralia Regis
admissus cum deprecatur.

Ne cuncto Regno, diutius cunctetur opem ferre;
Insurrexerunt tyrannice potius, ac nuda suo, quam
sui Regis auspicio, Provinciam administrare;
Nam ut solus cuncta perverteret, Legatos neque;
ut ^{supremi huius} ^{ordinis} ^{et} ^{profectus de inva-} ^{prohibe. ut.} ^{ius legationis, antea} ^{leg. apud Italos} ^{epilum} ^{reus, Neapolitanus} ^{quis, si Juliano} ^{sedem de} ^{deus Lopez} ^{et hunc} ^{liam.}
in exitum abiecit: Militarium vero nonnullos
supremi ordinis, quos veluti censores aspicie-
bat, istorumq; Principem, cuius nimiam poten-
tiam verebatur, per speciem honoris ~~in~~ militiam
ablegare, ceteros namq; consules: nuper inspecta
Regiam clancum, nò Austriana gloriola insignia,
sed Gyronia gestare: apud eum cuncta venala,

cuncta

Viri militares huius supremi
ordinis, Prætor Mædianus
et Juliano, Brancaccio eques
S. J. Hier. ablegati ad
militiam in Provinciis Hispani-
æ: ambos ibi postea
vidimus, postea more, Mædianus
ei, à Rege reamiciatus, et res
in militiâ bene gessit.

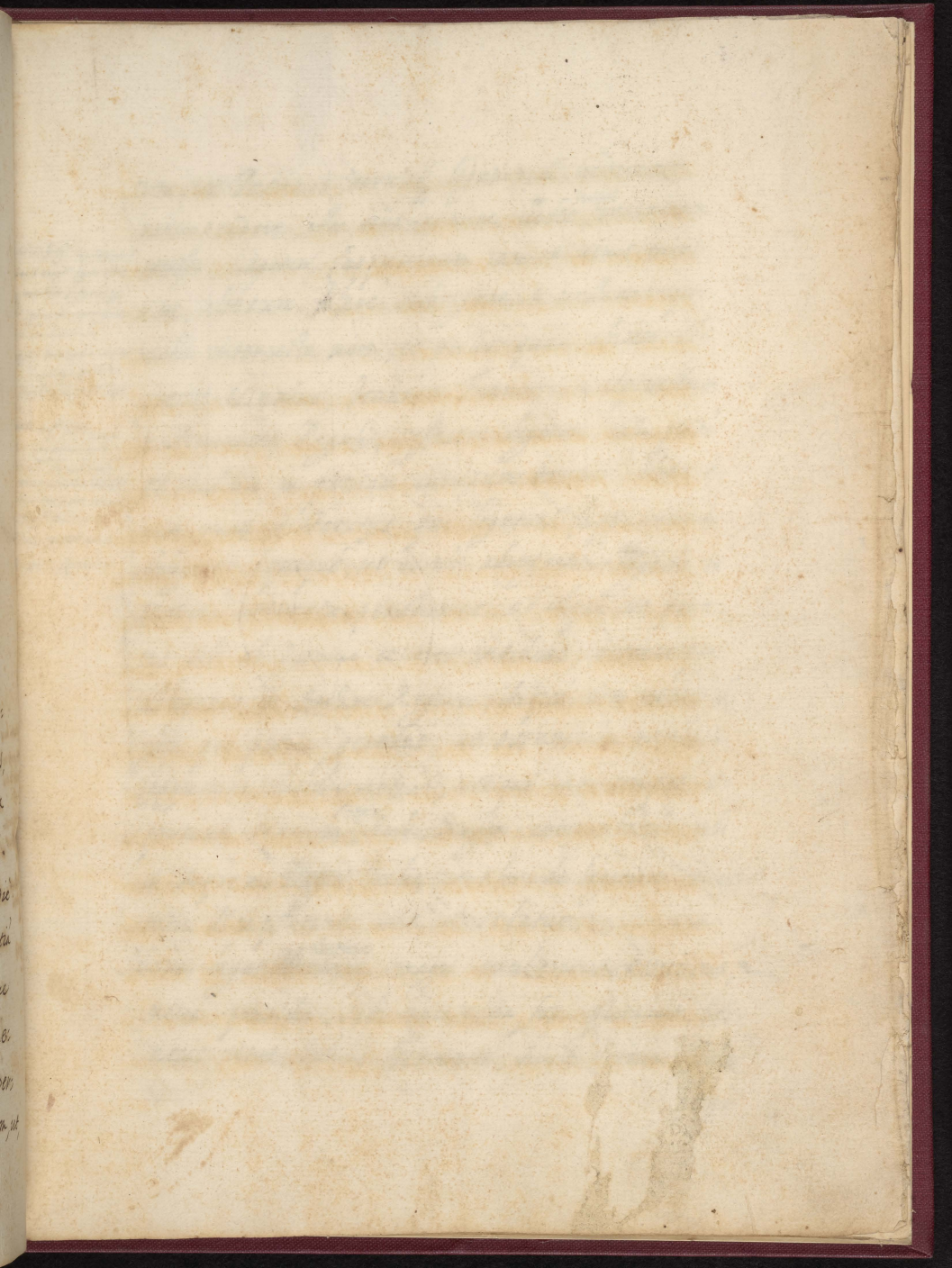
Princeps huius supremi
ordinis Camillus Caracciolo
Abellini Regulus, in Gadesibus
bello regis equitum.

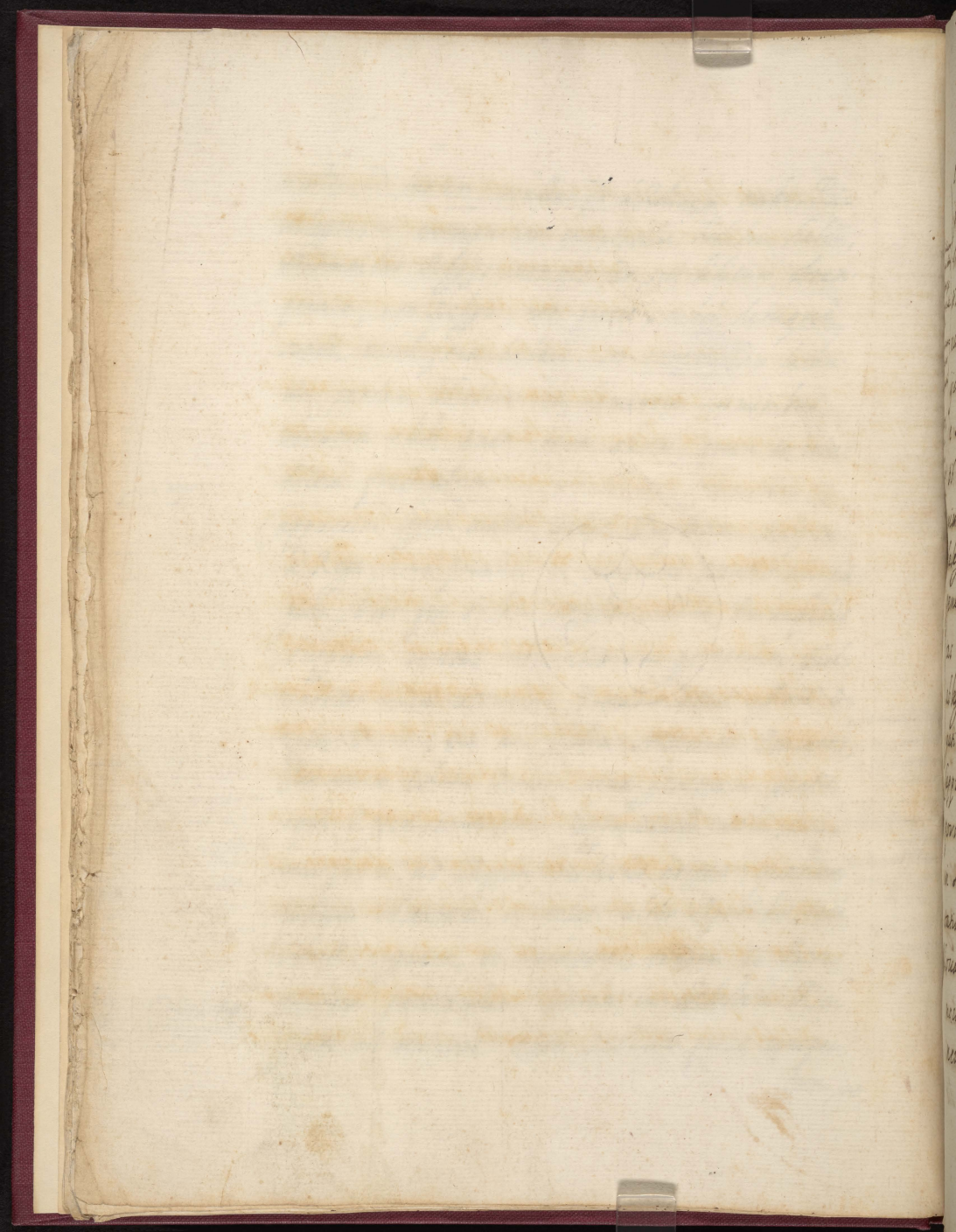
unota ad luxum, unota ad libidinem trahi: Privilegia, ac exemptiones civitatum ludibris haberi, instructionibus Regijs, non nisi ad sui libertatem obtemperare; non Religio, non pietas, nihil denique sanctorum, nihil pensi habere; se autem cum lachrymis tandem obtestari ne hominem inimicis obrutum elabi puer, neve alium, quam se vindicem præstolaretur.

pro Hispania

Cappucinii legati oratio, veluti Prophetia excipitur à Rege, tunc primum ei comperta Ossuniana flagitia, licet per ortem vulgata, adeo Principibus suppressa veritas, ob Aulicorum potentiam: Fidebatur enim Ossunius prædio porci affinis Ducez Ducis; qui non solum Hispanos Proceres, sed etiam Lerma Ducem eius genitorem gratia apud Regem, antecibat: Cappucinus vero, cui nusquam ad Regem occlusus aditus; quotidie instare, obsecrare, ac veluti alter Apollolus, etiam libere arguere, et increpare; tandem ad hanc eandem perorandam causam in celestem Regiam est evocatus: Quod Ossunio prius compertum, ut

Legatus Capp^{us} obijt Lisdne.
XXII Julij 1619: conuicti
fama Sanitatis.

tum, ut Patritios, eorumq[ue] legationem, uideretur
 parripere, illis, eius nomine, ^{Scripto} iuberet ^{enunciari}
 rogato; Legatum Cappuccinum iam è uicinis exces-
 sisse, alterum hie re subrogare, si uellent: qui
 nulla interiecta mora, et prius quàm ibidem ob-
 iiceret Ossunius, Joannem Franciscum Spinellum
 e Seminarij Regulis, suffecere legatum, iam pridè
 ob studium in patriam inuisum dimisit: Erat e-
 nim unus è Patritijs, qui legatum Cappuccinum
 delegerat; quique, ut ei nò abrogaretur legatio, in
 generali conventu, persisterat; ob idque, ut para-
 tas sibi ab Ossunio cauere intidias, à semetipso
 ablegatus in Aulam Regiam, ibique, tunc uices le-
 gati pro patria gerebat, ut Ossuniana uincula
 Cappuccino dissoluerentur, utrique iam compos, o-
 portune tunc in ^{Regia} Aula Regia comorabatur, ubi
 in supremo ~~Regis~~ ^{Regis} thali consilio de legatione ciui-
 tatis Neapolitane, iure censebatur.

Novi legati ^{electione} ~~electione~~ magis exulceratus Ossunius,
 noua præsidia sibi necessaria fore putauit, Idcirco
 uetus uir Julius Geminus; hic è Citara Cauchi

page

VIII Angli. Dominus
 iussu Capto legi obis
 met die suffecit. po-
 spinellas consule.
 us familes huius.
 gati interrogati iussu
 et, id quibus pariter
 fuerat obijci. gati
 re.
 ubi Capto. fatus. Tenu
 1. pro huius. Nisi
 mudi. de cardines
 ubi pater. Da. Tadiu
 mudi. pro cable. Nisi
 Bap. pater. conus
 Tadiu. pater. mudi
 mudi. Agnesius

pago oriundus, in mediâ plebis Tribunatum
peterebat, nusquam assecutus, nix per malas
artes, ossunianis temporibz, sed repetendum
conuictum, exaudiverant Ossunius, hunc
postea sibi delegit, ad optimates opprimendos;
erat enim ingenio turbidus, audax, facinorosus,
et Nobilitati maxime infensus; hic itaqz, absqz
delectu, absque suffragijs, iterum Plebis Tribu-
nus mandat enunciarî; tanta cum omnium
admiratione, atqz, terrore, ut unusquisque me-
te conciperet, quæ mente, execrandum hominẽ,
pro veteri exstulisset.

Interea Spinellus acceptis subrogationis suis li-
teris, a faciente munus Legati persequitur, adiit
unumquemque senatoriũ supremi consilij, quibus
à Rege (priusquam Lysbonam peteret) delegata Ne-
apolitanorum causa, eoque obtestatur. Ne si-
nant pressum in Nobilitatem in Italia Regnũ,
occurrerent Ossunio in præceptis videnti, ne in or-
dinem redigatur; nam specie Prætoris clausis,
Regiam urbem ac Arces Regni demum Bombar-
dis

dis arceis, ac etiam fideles vires eiusdem
urbis, armis ignisq. exire perterriti: ipse
vero se munire Stamontano monte, hinc per
vias, hinc per oppida impune grassari, fe-
cit vero Neapolitana plebs impunitate pec-
candi in dies nequiora patiare: Super autem,

lucum

de vengali, Cuius
fauces non
regunt.

pastorum nebulas pomorum solatium benite
civitatis, prius infesto clamore concutere, mox
tumultuosissime aboleri, libellos rationum di-
scerpere, publicam pecuniam rapere, Publicano-
rum tabernaculum solo tenui euertere, ducere
ac impulcare seditione Ossuniano Tribuno: Etq.
incendia in orbem excitaret, incendiarios in orbis
Asylum immissos, cum infensis Arcadiane Glorie,
vetitum literarum Armerii retinere, Turcham, et
Maurum ad secreta eius admitti, quid adhuc
appetit? nunc quamprimum renoueleker, exanilo-
retur Ossunius, actum de Neapolitana urbe, a:
ibidem de Regno:

venit?

intorechur

Ad hac obstreperes Ossuniani Spinello exproba-
bant, ipsum non legationem, sed proprias similitates
aduernus

à Rege

ex

retundendos

At

aduersus Osuna Ducem exercere; omnia ab
illo confuta, et tantum calumnias in meliorem
afferre; extare, extare quamplurimum nobilium
litteras, extare Baronum aduersa testamentum,
quibus Rex deprecatur, ne ad inuidorum quae-
relas, provincia Ossunio auferatur, homini
de Regno Neapolitano, ac de Rege Catholicis,
opime merito; utq; inuidiam spinello confla-
rent, ac inuicem redere, curisq; addebant.
Solum in Aula iactari spinellum, se in ea ortu
esse familia, quae fatalis ad explodendos Regni
Praefectos, sic olim à Gentili sic Magni Ducem
consaluit, sic Petrus Toletanum, redundendos,
redundendos, nimis clari spiritus nouo legato.
Ad Pimentellius beneuentanum Comes, ac pri-
mi senatus Princeps, ratas spinellum vera
deponere, Neapolitana ciuitatis propugnatorem
se praebit, quod prius Ossunio delatum, Pro-
uinciam sibi abrogari, pro comperto habens, no-
uum excoquit. Mittit ad Regem litteras (ut
praeueniret) quib; expetebat, ut per aliquot dies
liceret

liceret tibi ad Regiam se conferre, ad arua-
 na nonnulla, tantum ab Rege inferenda. Hoc
 astu, ut obtegeta ab ipomet, istis petita facili-
 tate à Provincia recedendi, optionem postea ha-
 beret, si uellet uti: sed calida contraria (ut pluri-
 mum) eventum sortuntur improsperrum; nihilo-
 minus uerens, in illa solenni die Pascharis Regis
 subsequens anni Millelmi sexcentelimi supra uici-
 gesimi in illa inquam die, qua praetorizari solent
 in Aula Catholici Regis Praefecti Regnorum His-
 panica Monarchiae, ne tibi quoque successor de-
 signaretur, alterum exagitat cōmentum (scilicet
 se primum ad facinorā à cunctis haberi). Epulabatur
 in hortis Regijs, olim Aragonensium delictis, ibi grati
 insufflante Braccio, aranea pedoris deindare, con-
 uersus ad conuinas (inquit) circumuagari facta
 tibi certo uicem succentorem, et hoc ad sui contu-
 meliam, ab emulis, atq; aduentarijs procuratum
 iri, uenim tibi adesse sub signis uiginti m^o ue-
 teranorum pediri; curatorem ne Petrus Gyronius
 hac iniuria afficiatur: sed ea uictabat, quae cupi-
 ebat

C15DCXX

uel C15DCXX

 uel, uiginti supra
 millesimi saeculo
 simum.

— illa

curatura

redderent

erat ad Regem deferri, ut eum de successione
sibi subrogando antea redderet.

Sic iactis sua perniciacia fundamentis ad morem
ad sueta flagitia, ad inexplebilem auri cupiditatem
exacerbantem, iamdudum sub hasta venales iunctorum
magistratus, euentus litium, exceptis potuarum, tur-
marum accedebant ad hastam distantiata Municipi-
cipes, oppidani, Pagorum incolae, ac urbium, palam
uolentes vexationes militum, ut alio se transfer-
ret eorum exorta Ratio, dumq' securi, sed penè ua-
ui degelant, vix alter inexpectatus in mitiorq'
superueniebat miles, casq' rapiebat, quae à prae-
sibus inhospitalibus Hospitibus praedia recondiderat.
octoginta namq' cohortes erant, quae alteri alterum
huc, et illuc eadem Ratio repetere urgebantur,
et miseri hospites item se redimere compelli, ac
eò deducta res est, atq' adeo inopes effecti Regni-
cola, ut posthac vexationes uolere, aut redimere
non ualeant: immò Sanguis Veterum Dux, ad
quem ut praefectus rationum Regis, spectabat Na-
tura nihilq' disponere, quia huiusmodi vexatio-
nibus

Fabritius Sanguis

nibus non consueverat, iram Ossunij emeritum,
in Mici Dominici claustris habitare coactus, quod:
quæ nimis credulus Ossunianæ schedula, reditum
sine fraude promittenti, uteris experimentum pre-
buit, Ossunio non fiderendum: sub fide namq. Re-
gia acceptus, comiter exceptus, benigne affatus,
dimissus, tandem improbi retentus; inique canillâ-
te Ossunio uelut soluta iurandi fide; uix e-
nim sanguis extra limen Regiæ domus potest
transire, cum denus Ossunij nomine reuocatur;
doli nescius retrograditur, sistitur, ac in Arcem
cui traditur, donec mandante Rege dimittatur.

ra prioria
m. 1620

Sed iam ubique uulgatis, succuborem minime ex
Hispania præstolandum, sed Roma aduocandum, eum-
que Porcium Cardinalem, pro: hominem non tam in-
cla cognatione coniunctum Ossunio, quam moribus
longè seiunctum: erat enim in castissima domo es-
suctus, diuino cultui à pueritia imbutus: Hunc
enim sepe per literas obtestatus Ossunius, ne ad
suscipiendam Neapolitani Regni Praefecturâ inuolun-
tè prope-

nel diuino cultu
à pueritia imbutus

diuino cultui à
pueritia imbutus

te properaret; nonnulla à se prius usque, ac se-
 dari oportere; et interea assidui iussu Geminum,
 cuique intemerat: non amplius invidendum; adesse
 tempus, ut quae speronderat, adimpleret; instare ma-
 data Regis; imminere aduentum successoris: aliquid
 exoptandum ad distringendos Patricios, si hos peruer-
 teret si hos subverteret, nihil ultra Borgia ausum.
 At illi Geminus, omnia praesto esse, iam à se iusta dis-
 cordiarum semina, quae nunquam coalescere oporteres
 fore laturos: Plebem vero se Duce, usque ad eorum ef-
 exitum effragitatum iri: Insusurrante, ac forte per-
 suasione cernicoris, ne potestas, sexta suffragiorum
 portione acquiescerent, auctoritatem illis praestare;
 quo pacto quinque, ubi ex eis arrogans Patricij?
 cuncta civitates, in plebem, ac nobilitatem segregari,
 et munia publica (ista paucorum Tyrannide remota)
 aequè inter eos divariari, tantum in Neapolitana ci-
 vitate, sub optimo regimine Hispanica Monarchia
 contributa, onera, et honores, pari iure, non dividun-
 tur? Cum vero appropinquarent Borgia, tunc huius
 virulentis

¶
 vel reus suffragiorum
 portione. vel
 in sexta etc.

ad illos

omni:

virulentis seminis colligenda messes, ad dissipandos Patritios, ad regandū Borgia, ad consolidandum Ossunium. Haec vulgo circumferbantur, inter eos volutis, nec Genuinus abnucebat, ut magis formidandus optimatibus appareret.

Invenit ut internum mœorem, externo loco cultu velaret, suae dignitatis inmemor, ac persone, ob equitare Vothochio indutus amictu, pennis gallicis crebris instans incedere, ut effentam gentem rursi, ac indecora comitate sibi denunceret, et paulo post hominem non obsequendam manum, quasi carceribus manipandam, in Arcem novam intravit. Die incipit: verum adolescens Mendocius Arcis Praefectus venit eis intra septa aras immixcere, gens aequae rursi et Christianis infensa, et rapto vivere sueta.

At Borgia usq. ad nauseam Ossunianis literis exasperatus, nostrisq. excitat periculis iter aggrederetur, venim adeo lente, ut potius vagari circa latum, quam ultri tendere videretur; iter namq. bidui diminutis die clauit, cū Caietam pervenisset.

ubi

Hueros
~~Mendocia~~
Mendocia

a gradibus
o. xxv. p. p.
etiam apparet
mej.

ubi, nec licens, aut quovis alio officij genere,
ab Ossunio exculas (quasi offensus) nuncium
cum ~~com~~ reiterari licens, ad illum destinavit,
Saiavedram eius à secretis, ut appulsum ipsius
in Regnum ^{illis} denuntiaret, ac intus exasperet,
que moliretur, dum insultas concedendo moras,
mandata Regis, potius videatur eludere, quam de-
clinare.

videretur

Ad famam Borgiani adventus, exardescens Ossunius,
mandat Genuino, ut novi decuriones Plebis, quoquo
modo deligantur, audirent enim ab illo, veteres
vitio non creatos dicto non audientes fore, nec us-
quam in rebus novis, in eius ibi sententiam.
Horum tantummodo supradicti Plebiscita sanciantur:
singula namque Tribus, hinc Regiones vobis, quae vi-
ginti novem numerantur, civitatum calculis, totide
in eorum vicis, hinc plateis, ex honestis civibus
Decuriones, hinc ut vocant capitaneos platee popu-
li, ac decem consules vobis constituantur, cum cre-
antur sex designant, ut unus deligatur, officio pe-
re, Regem, aut eius vicem gerentem, Comitia oc-
tavo

cauo Mal. Julij. At Geminus ui ut tribunus
 spectabat, saltem precibus intercedere, ne iura Ple-
 bis euerterentur, ipse subvertit, nulla neque dele-
re personarum, neque suffragiorum, aut importuni
 temporis habita ratione; è tenuioribus perditissi-
 mum quemque assumptis; sed è veteribus, non:
 nulli haud amoti, ne reprobus (agens nimis) Tri-
 bunus ipse tibi ipso videretur: nec admodum pot-
 est saluandis in frequentissimo Aule, auditibus Os-
 surnum opprimeretur; tunc oportune monitis Ge-
 minus apparuit, à nouis ut plurimum decurioni-
 bus, ac uaria numerata plebe separatis; ibique uer-
 bati ex more exiit Ossurnus, ut qua ipse inge-
 resset, à seditione Tribuno, audiret; qui temeraria, pe-
 tulantiq; uoce prorumpens ait: Vulgo per Urbem
 circumferri Ossurne Ducem propediem in Hispaniam
 profecturum, eo potissimum tempore, quo dimidium
 inter plebem, et nobilitatem, in momenta uidetur
 incrementa suscipere; se uero Plebi nomine ^{cum se} ~~esse~~
 obsecrare, ne illam indissolubili amori ipso deuin-
 ctam, tam importune desinuat, et hoc in mandatis
 specialiter

ad quem na-
 Tribune

Deleat

scripsi

amore

specialiter habere, ne palam enunciet: Plebi curae
est, ne prius quam iuvitas parata appareat, ipse
discedat, quo absente mirram, (veluti effrenam)
verebatur. Si vero inter haec optimates, sive Bor-
gia, aut quivis aliter Neapolitane plebi fuerit
audus obistere, parata iam offert viginti m^a ar-
marum.

Unicusq' altarium illius innotuit, qui tendebant
affectate vias, nempe ad deterrendum Borgiæ
nuntium; quod Ostunius ipse, aperte nimis pate-
fecit: nam cum perdere hominem, tam perditum è
vestigio debuerit, aut saltem obviatum abjie-
re, tunc admodum palatè inquit. Requiescat
quies plebs, se namq' Regi, omnimodo obtempe-
rantum: sed plus dignitatis, quam fidei Ossunij
verbis, inerat; facta enim advertebatur, sic
propalata, qua pluribus, antea nobilibus Genuis-
nus, et Ostunius, senatus arbitrio perperâ colluxer.

Hæc mihi inter his lachrimis intecent. occurrit Abb.
Don Didacus Mendocius Marchio n^o Valle glus,
cui ad aures Obmurmuro (delatores namq' unda
rimabantur

Vallis
in Atria, magna Curia.

rimabantur) dies mali sint; si Praefecti Arrium
in vigilent, consulam Regi, ac Regno: erat et
 iam didimus ambobus Mendocijs Arrium praefecti,
 archissima cognatione coniunctos, qui fixa in me
 oculorum acie, impertornite respondit. Praefectus
 Arrium iamdiu per se ipsos excubias agere, vigi-
 les disponere, recognoscere, ipsi portas observare,
 ipsi claves custodire: tum ego, de cetero nihil
 verendum.

Sed non adhuc à Tribuni minis exalto biduo, ac:
 Ruus Genuinus occulta, quae ostensis, et aperta,
 quae coniunctis propenderat, adimplere; facinus imma-
 ne adortus, quod si Deus non avertisset, non tam
 paucos patitios, nec iam destinatos, quam universam
 urbem rapinis, saepius, ac promissis cadibz
 sedarisset: quis unquam egeram multitudinē, alie-
 nis opibus inhiantem cohibere, aut retinere poterit:
 set! Conveniant, ut moris in Feditz duci Laure-
 rj (sibi enim tribunal Civitatis) Nobiles college Genuini,
 qui vni cū illo publica civitatis munia administrant,
 et praeterea auctoritatem curam habent, ut diem statue-
 rent

sunt
in vigilans

vent, qua profectum Caietam legat. Neapolitanæ ur-
bis, ad novum Regni Praefectum salutandum: cum i-
bi repente Geminus apparuit, à nonnullis novis
decisionibus, ac numero amictorum satellitum cir-
cumseptus, ac primo ianitorum obvians, qui ar-
mata turbe aditum in praetorio, iustabat: deinde con-
trectis militibus, agrisque voce conuersus, ad collegas in-
quit. Jam eos statim ad Burgiam legatos, nul-
la neque sui, neque plebis habita ratione. Ple-
bem vero (ut irritam contumelias) omnimodo sta-
tuente, segregatim se regi à Nobilitate; tumque
plebis vicum huiusmodi intempestiva segregationis,
horrens, ac indignanter ante eos, proiecit: Conster-
nati adhuc college, septus se namque cernebant
à sicarijs, paruos sclopotes palam gestantibus, nihil-
ominus collega Muscatula, admodum pacatè ad eum
conuersus, inquit: ipsum non iure queri, nam tem-
pore quo legatos elegerant illum accensum instante,
indicatusque scilicet cui munus hoc demandatum,
qui auxit iam ei se denuntiante: venientem
qui clementem sponderat dimidium, minime pacata
admittebat

a

et

- sicarijs

inferunt

admittebat. Quocirca rursus uultu, agrestiori
 quæ uoce proclamans, aiebat, iam iam decrevis-
 se plebem segregatim se à nobilitate regi; nam
 uncta ciuitatis mala ab hac Tyrannica unione,
 proxius uni; sed quanto magis pungebat, et ir-
 ritabat iste, tanto magis illi patria potius, quam
 proprium discrimen exhorrentes, dissimulare, cedere,
 patienter ferre; quod cernens Genuinus, ut sediti-
 osos ad tumultum, atq; ad sedes incitaret, proci-
 piens ad fenestram, qua plebs uidebatur, uisifera-
 bat incompete, Diuicio, Diuicio, à Tyranna Nobili-
 tate. Collega uero hominis ueraciam redolentes
 confestim concurrerant ibidem, ac aduersum concla-
 mabant, Unionem, Unionem, ac pacem querimus.
 Turba uero quæ Genuinum sedebatur, et noua i-
 ntebatur, uti numero augebatur, ita uires minue-
 bat: confluebat undique circum, ad fidam rei nou-
 itatem: obsecum in à perditis Tribunal Civitatis,
 detestabatur palam Osmeriana fax, etiam ab ijs, à
 quibus clam insufflabatur; fontes inter insontes im-
 mixti, ac ueluti colligati nihil audebant; sed flube-
 antes

concurrerant

confluebat

antes, perplexi morionis signum à roede Collegarū
Genuini, ^{prospice} uelut teneram, ^{adsum} opperiebantur, ad
ad coeuent nobiles, ac diuites diripiendos.

Tandem rictis, ac femens ab incruenta victoria,
ad suos descendit Genuinus, sed utrunque in-
viam se ostendendo, solus per urbem obsequi-
tare, munia ciuitatis obsecundo, libonibus, ac
facinorosis hominibus, uallatus, cuncta (sordide
plebis nomine) potius consilio subvertere, quam
ordinare. Honesti namque ciues ab illo, uelut
ab hoste publico, abhorrebant. College uero eius,
(inopinanter) uitatis Asturians inuidijs in recon-
ditis sanarum fedum cellulis se abscondere, pri-
us quidem abdito magistratu prius reprimere
ultralaterale contritū Regentes, quod ab ipi non pro-
batum neque receptum.

Sed prius quam ad opprimendos collegas, pseudo-
collega digrederetur, magna prosequentium mul-
titudine uallatus, senum incedere, modo nuper
aduenientes comiter expere, perditissimum quē
quē nomine interpellare, quodam agnosere, co-
sulio

suis uoras et trahere, ut Ossunio illas paulo post
 pertransirent, ueluti obiter obuiam ire uideren-
 tur: sciebat enim illum abiturum ad pedes dñi
 conflagrantis vesuij, specie quidem uisendi Tem-
 plum Deipare. Marię virginis de Arco nuncupate;
 re autem, ut uxorem, sanctamque uxorem, et in-
 formem pulchellam natam, imo ut se ipsum, ab illi-
 us dici certis, atq; insertis uerbis eximeret: utque
 simul ostenderet, se licet paululum ab urbe distans,
 uincta illis in illa miseri, ac dimidiis emenso
 fedari. Pora uero propē Geniis domum, qua
 tria, qua ferabatur à longe conspiceretur, tribus
 à spectantibus innotescens, illum appropinquare
 prohibuit, ac propius ad eum audens ait: Nunc
 Excell^{te} Dñe ad illud opus, perficiendum propa-
 mus, ut certos redderet amictas, se tantum Ossu-
 nij mandata precipere; ob idque uincta illis (licet
 humanis) impunita. Quod ab Ossunio detestem.
 Nam conuersus ad Genistas, (quos Milites pro-
 bare) inquit, bona certi, ac perbella Geni: ueni
 qui ueteros firmare querebat, scriptum firmare ne-
 quibat;

distans

geminis

uehebatur

à longe

que pfectum
 in distans ab
 e. H. H. H. H. H.
 m. i. u. l. l. a
 transgij

quibat, licet constantiam simularet, turbati animi
signa præferebat. Sic ubi raris impio, ad præ-
tendebat iter; cumque Augustum Deipara Vir-
ginis Templum faceret ingressus, hominum pec-
quentia utrinusque miracula relectæ, morâ
ibi trahens, consuevit Genuis præcursat, con-
uersus ad astantes (quasi uocinaretur) aciebat.
Præagere hibi animum, inter Neapolitanos acie
intervencionem exortam: nec admodum post
claudicantem faciem perosus, uocinatum adhuc
non circumferentem, in viam se præcipit, fuit
Isti de civium phrenesi, calæque percontans,
tandem rictis, et illusis in urbem redijt, adeo
in perniciam obfirmatus, ut per sordida vr-
bis obsequitans, ubi sordidissima accla manuum
ricta exornabatur, que nullam ei; nisi Ossum,
pro Rege, imperatorem clamat: at ille in
conferens aurum projiciebat, inter quos nonnul-
li, quibus uenter, aut Ganeda dominantur, aut
ob fortuna tenuitatem, pauciora sunt penicu-
la, nequiora evocant, neque alium Regem
uolumus

voluimus, ad quos e vestigio vocatus, modo
partem aurum effusius expandebat: Hoc il-
le ad commotam sedandam plebem, vocem ad
corrumperendam autumabant.

Tandem ad exorcismum iniuribus genus se co-
nvertit ut iustus appareret; peccata in ho-
mines pietatem, peccata in Deum religionem,
ostentans; in istis ferme diebus (humillima vo-
bis, ut plurimum frequentando) si forte tunc
nubilum praevaricium latiae genuflexionis, quae
sanctissimo debetur sacramento, pulsari exaudi-
ebat, equo, aut sella gestatoris, qua ferebatur
exiliens, denso vetui commisceri, ac sacerdote
panem Angelorum, ad cibum vicarium circumfe-
rentem, usque ad infirmi domunculam con-
mitari, ibique potius ad impietatem, quam ad
pietatem auro proiedo, egredi ad auram capi-
tandam popularem, ad veritas vulgi reclama-
tiones exorquendas; quae populari nimis, ni-
visque affectata, et impunita, nota multo ar-
guebant: eo magis quod virtutum umbratiles
vestes

vestes, iam dudum abiecerat; mox eas resumere,
alterasque decore religionis amictu superin-
duere, satis superque suspicionis augere bat.
In tanta rerum fluctuatione, oportere Tabellarius,
ex Hispania remeauerat, qui utique Regni Prae-
festo noua mandata Regis attulerat; Borgia, ut
quam citius, ad moderandum in Italia Regnum
se conferret; Ossunio, ut quam primum cunctis
Hispanis peditatu, navibus impetro, viam cum
illo in Hispaniam regrederetur: inuassum iura,
altero obtemperare nequeunte. Nam quo pacto po-
terat Borgia iura exequi, si uacuum ei trade-
re provinciam Ossunius recalcitrauit: nihilominus
tentare aggressus, cum si propius ipse uideretur
accedere, ab eius peruitacia Ossunius fletere-
tur; quo circa ad prospectum Neapolitanae urbis,
ad insulam Prochyranam se contulit: exemplo
ad eum imminere duas biremes cum duabus His-
panorum cohortibus, ac duo ducta ministri, nem-
pe Ianitor Regius, qui aduocantes Principi de-
nuntiabat, eosque ad ruitum ipsius inuomitabat,
alter

alter, qui eiusdem Principis Obsequia cum il-
 lis suo more librato, Vicinus nuncupatur;
 Turres portum, Miles artem, internas vero
 mansiones eius, Aule Regie ministri tenere:
 inania, et quae potius amulum terrebant. Mi-
 les namque nimis Ossunio addictus, credebatur;
 nec salus, aut decus Borgia illi cura, aut exten-
 so milite in arte opus, quae in absinthio ille po-
 nta, uno tantum relicto aditae, isq; prope munis-
 ter, magis hospites, quam hostes metuebat: Quod cura
 potius ad custodiam, et specula, quam ad-batellam,
 aut decorem videbatur immiti: verumtamen ca-
 pes inopinanter acidiu, qui Borgia magis
 auxipitem, Ossunium vero paucis inexcusabilem
 reddidit.

speculam

Appulerat Neapolim, hac ferme tempestate, Octavius
 Aragonius titulus, è Terracinae Regulus, et una
 cum eo Gualdus Tribunus iam Neapolitanae Ple-
 bis, ob cuius absentiam, his fuerat Genuinus in-
 digni suffragis, reversi namque erant ex Aula
 Catholica Regis, qui miserat Ossunius, ut ei
 apud

apud Regem spectaretur, ne cum dedecore ^(ut visbat) ob
adversariorum calumnias e provincia deieceretur;
ille peritus Regi ob res contra Turcas in
manu, fortiter gestas: Hic vero Tribunus Neapolitanus
ne Plebs, cuius auctoritas, nec apud Regem vi-
lescere sueta, eius quippe nam comitia ple-
bi habebatur, Plebsita roboraretur. Sed iam
pervenierant ad Regis aures, Osunianum flagitium,
nec ulla pacto, a quovis dilui poterant quapro-
pter irrita legatio, et legatorum auctoritas: cumque
ob advenientem Tribuni Gimaldi, qualibet ei facta
subrogatis videretur evanescere, tunc non frustra
Plebs Neapolitana apparuit; duo namque capita
ibi gestari visa; Hæc viscebatur Gimaldius ho-
nesto comitatu, ac parte Liborum associatus mu-
nus suum adimplere: Illæ aspiciebatur Genui-
nus, reliquis Libonibus, ac perditorum illius
circumsepis, uncta potius conspectu pervenire,
quam ordinare; nec ad inauditum, sed utique schy-
ma ostendunt, amicorum precibus, demeritos flecti-
tur Osunius: imo ad dimidij causam fovendam
totus

vires incumbit; vim namque pollutionibus
 inferre Grimaldo, haud erubuit, ut Tribunatum se
 abdicaret, Propraetoris Regie fameris Magistratum
 ei ubi obstitit: at ille uerba negligere: supplex
 orare, memorare, se Tribunatum seposuiss, ut ma-
 ria, terrasque pertransisset, ut provincia ei pro-
 garetur, ueni suo nusquam remittit; quem ex-
 quiri petere; praeter consulabant omnes Regen-
 tes supremum consilium, nempe) Marchio (Castan-
 tius, Varus, Valenzuela, qui ut collabenti Reipu-
 blicae, quouis modo praesentis opitulanti, quotidie in
 abdita Templi Pietatis conueniebant secreto: an-
 xij, quid in tanto urbis discrimine, nunquam fu-
 issent ab ^{in consilium} Ostensio, accito; nec ab ijs ullus repere-
 batur modus extinguendi ^{incendi} famulas, ^{incendi} ubi
 nec opportuna salus à longe, nec propè ulla spes;
 precem, ac supplicam petimini stante illo, ad quem
 unum spectabat omnis accensam faciem, prorsus ex-
 tingueret: Nihilominus quotidie incubabant
 Ostensio nihil promptius ad sedandam plebem,
 nihil efficacius ad tollendum dampnum, quam
 Genuinū

ndato Regi
 ab exilio
 in caly

Geminum, non tantum e Tribunatu dejicere,
quam potius e medio tollere: quibus ne aures
nec animum adhibebat Otunius: Sed tandem in-
obis eadem consulens, cum solus aduersari e-
rubesceret, cecit inuicem, Statuitque Grimaldum
resumere magistratum: sed tantum abfuit ut Ge-
minum perdere statueret, ut ne priuatus ageret,
Iudicem reorum renuntiarent.

Exaudioras Geminus, potius schisma delierat, quæ
inceperat quies: Otuniani namque, uenita falsis in-
monitis complebant, iam prorogatum Otunio Regi-
men; ille ut famam abunde abiret de tradenda
succellon prouincia, nec uerba, nec signa facerent:
Progam fere in suburbio, tam diu profectio-
eius, frustra præstolari: Civitas per uicta ad no-
uas Otunij aures uita rapescere; sed ea malebat
sectari uicta, quæ ex euentu uerum, necemano
tibi forent amplectenda, et quæ apud Regem, nul-
lo pacto potius infuari.

possent

Inter hæc Legat Patricij Civitatis Neapthonna Ur-
bis (insuet more) priuato sembo uedi, Prochitam
petere,

perire, ut nos Regni Praefecti rectam salutari-
 trionis officium, pro Nobilitate exhiberent: vener-
 tique altera die una cum Gimaldo, eadem,
 qua ipse utebatur curia, et sibi soli ab Om-
 nino tradita, ut seorsum ab alijs idem officium
 cum pompa apud novum Praefectum, pro plebe
 idimpleret: qua societate in suspicionem ~~omni~~
~~adversus~~ post biduum e Tribunali dejectus,
 eo magis, quod tantum semito Genuino, civitas
 feri pacato aspicietur, et sic Omannis etiam
 torrentibus, ac detestantibus, tertio in Sellam
 Tribunitiam intruditur Genuinus, ac iterum Dux
 seditioni datus: utq; magis formidabilis vultus
 appareret, Iudicis togam exuere vetitus, ut in
 vultus pariter intare, ac debacari liceret.

Hæc prothema Genuini intrusionem, iure sibi me-
 mori Gimaldas, in vultu Deipara Virginis de-
 formelo se abdidit, ut prothema huius tragediæ
 nota, potius in abscondito audiret, quam in apertis
 inspicere, ac eandem aliam viam cum vlti-
 mis honestè subiret: quibus sub poena capitis præ-
 ceperat

ceperat Ossunius, ut redirent ad sueta civitatis
munia adimplenda: rati nusquam eos tanto dis-
simini item se committunt, ac proinde detrac-
tato Reipub^{ca} capite, liceret posthac isti, eam re-
suti cadaver uoluerit, ac restituere.

Sed quamvis omnem lapidem remitteret, et Plebs in-
surgeret, inscruet adversus Nobilitatem, nec ad usum,
nec ad incepta respondebat euentus; nam etiam ab ijs
a quibus assidue acclamabatur, recepto ex eius mani-
bus adulescente auro, nihil ultra avelatur. Quisira
statuit ab immani caede clammam insufflari, ut non
tam ieruna plebecula, quae solum in rebus perditis
spem habet, quam efforati milites, ad opulentes Ur-
bis praedam, quae seu culenta uoce praecoxi inci-
tarentur.

Vagi per Urbem circumstant ex torres, obstrati, capis
calia aut plerumque, una cum ijs, quibus Ossuniani
beneficio hac immensa luce fruebantur: Istis Ducem
se praebuit ^{quidam} temerarius Cicero Costa; qui, ad patratas
ab ipso caedes, plerumque ^{imane} aliquot addelat, et paulo an-
te, ob merita Simonis parentis periculum capias e-
uacant

miserat. Sed nova comitibus uelox, potius inter da-
 naros, quam inter reos connumerabatur: Cuiusque suis
 sec omni iure plebendus, tunc ab Ossunio probris ex-
 emptus, ac uinculis, ut scilicet ad reditorem excitan-
 dam ueretur: qui facinorosa caeterum conglobatus, eo
 progressus est amentia, ut minime horruerit ~~in~~ ⁱⁿ Dami-
 Leon Martius ade, hominem inimicum extrahere, qui ta-
 men inuliy non recidit; eumque in Templi vestibulo, in-
 tra septa claustris, prius explosis in eum quam pluri-
 bus pistolis vibratis, eminus prostrare, deinde co-
 minis aggredi gladiis, hunc potius immaniter co-
 plicare, quam interficere tanta cum immanitate, ut
 etiam sacerdotes retrudere ^{usque} usque entium, haud
 ueriti, ne postremam sacramentalen criminum ueri-
 am (in miseram uix spirantem, et ~~fricta~~ ^{fricta} eam nutu
 anhelantem) oportune conferrent: tantaque cum fi-
 ducia patratu facinore incedebant, ut à uicinis ius-
 sa cades excitari, sioppinque attingisse uidebatur
 impius sacelles Ossunij: Nam ad Sceloporum bombas,
 ad efferata immanitatis famam, tanto numinus co-
 tempit: Viciniores aude, nempe Senarij, Argentarij,
 Lunfabi

Aurifabri, quorum opes ^(in singulis portabant aerales) tanto
in fragore, officinam ianua obstruere, ut ter-
renus ferè existeretur: Addebatur undique ar-
clamor aufugientis turbe, quæ obtrepetat horri-
ficè ^(verra terra) uox à seditione excitata, à
cunctis ferè conclamata: Nusquam ^{enim} deest seditio:
ni uoluntarius comes; sed more torrentis prola-
bente turba obuios rapiebat, et secum uia no-
xios, et innoxios rapiebat iniuss: Cum uero
in aperto uiarum Salaria, Nidi, et Appiana re-
se altius expanderet, ubi aduersus imminens
procellam cuncta praemunita aspiciantur, ultio
evanuit.

Huius tam impie parati facinoris detestanda impu-
nitas, eiusque antea gratiam ^{Costa} ~~Costam~~ ac Ducem ^{Costa} ~~Costam~~
Non non solum à poena immunem, sed etiam sui
delinquentis munia exercere, urbem poenitis conser-
uauit: Erat enim ^{Costa} ~~Costam~~ unus ex ijs probrois, qui pau-
cis ante diebus, à seditione Tiburo inauspicata ple-
be, ac inueto more unus è Capitaneis Plebe Popu-
li (ut uocant) fuerat enunciatus, et insuper, ut
prædix

praedia tibi, ut terrorem Neapolitanis civibus
 augeres; pedicatu nuper navibus, ^{et adveniens} imponis ~~etiam~~
~~de~~ ^{de} ~~praeceptis~~, ut descenderet ad Urbanae Stationis
 rejecendis; praetextum quidem ^{illi ut vis} ~~etiam~~ ~~etiam~~ integra
 stipendia solverentur, coctem, ut armaretur, autuma-
 bant. Quippe adeo ditates e manubijs Hospitum, re-
 verius erat miles, ut potius exorta euomere, quam
 reliquum stipendij petere, animo reusuebat.

Isti, tam sibi addidit milibus, et tam importune e-
 navibus egens, edoctus, ^{iam} ab Urbe stipendia effligerent
 (neque tum exhausto arario promptum argentum discre-
 tionē, ac vrbis praedam indicavit, palam effluendo:
 Taxorum pro iustis, eorum stipendijs argentum nō exta-
 re: iuxta, iuxta ad illud perquirendum. Quod vulgari,
 illic immutata facies vrbis, direptum commercium,
 deserta fora, et unusquisque in os alienus, suum in ore
 ac socij discrimen anxius perlegebat. Addebat
 quod cibaria in tabernis non uidebantur; neque s
 annona defectum turbata res: Ansa enim quae por-
 tigeatur tumultui, etiam tumultuosius minui; et
 unusquisque privata oblationi, privato comatu
 occurrebat

occurrerat, ac egenis imperabat, et omnibus pro-
pria flagitia ad sui commodum trahere, palam deli-
cabat. Ob discessionem civium, in summa libertate
anxiosa angustia laborantibus nimis acutus stimulus ad
repentinis tumultus excitandos; Quapropter ne Urbem,
Regnumque sibi commissum tanto in discrimine delin-
queret, statuit; non prius abscedere, quam Rex Ca-
tholicus, quid agendum foret sibi denuntiaret.

Assumens mente perpecta nil aliud, nisi uti speraret,
quam exhorretat Borgia, verebatur Assumens, experi-
ri subditi regis hiebat, regis expediebat. Quod
ca paucos cunctis aque iniecit. Cingit timere. Om-
nino, timebat. Nam vias in prospectu Regis cunctis
scholasticis, atque hastis compleverat, Manipulos cir-
cum traiecit, per diem instructa acie, per nocte
quasi in tentoriis ibidem consistere iusserat, atque
continuis scholorum bombis, vigiliis, atque victo-
riis ostentare.

At cives Neapolitani nonnulli proprios lares deserere,
fugam capere, ac praeterea in non sacrum Vir-
ginum claustra potius imprudenter seponere, quam
subditi

audire: Plerique vero honestiora, ac fortasse tu-
 riora tibi consulere, proprias domos munire, ho-
 minibus, ac armis fulcire, subadia, et confilia ad in-
 vicem communicare, atque ad vicinam circumplexas
 famam humilibus, eorum viros pracludere, ac priores
 complices eludere: et unde solatium accendebatur,
 inde quodammodo succrescebat afflicto; nam undique
 templi luminibus conyicare videbantur, ob horarum
 quaragenas supplicationes sanctissimo sacramento de-
 signatas a Deo Cardinali Carrafa primario Patrio,
 ac Vobis neapolitane vigilantissimo Labore.

Quapropter cernens Omnis in aperto rem deducit,
 et a iuribus non tam humanis, quam divina pre-
 stita comparari, rursus moram statentibus adversam,
 mandat Genais, ut nulla interiecta mora, curaret
 in castrum, in frequentioribus urbis locis affigi Ple-
 bitum segregationis inter Plebem et Nobilitatem,
 sed minime a curia ministris, ^{prout moris} ~~et moribus~~, sed quasi
 triumphante Plebe, Decurionis, nec Capitanei plures
 populi affigerent, cum pompa nupte, ut unusquisque
 eorum, a contribulibus, ac pulsatibus Tympanis absitin.

tus, vero eodemque tempore circuminsedenda tri-
butanas conurbis regiones, istud peragerent.
Quod uero in hac circumphali, tunc potius festi pompa
ocularetur, adeo per ~~periculum~~ ^{periculum}, ut biduo ante in-
gressum Borgia huiusmodi festum praeparari, frustra
Genuino manducato dimititur, frustra quoque Decanoni-
bus plebis perorauerat Genuinus, ut decerneretur.
Sed in illa potius tenebrarum die, qua aduentum
Borgia, praesent, denuo clarum, ac decorum, sed mi-
nime in Dni Augustini sedibus, ubi Plebs indicere
conuersum adueta, et ubi frustra antea relati à Tri-
buno, sed in Dni Loyri claustris realiter militum, ac
vicariorum manu, repositi, uno tantum à decanoni-
bus, Marco Antonio Ardigzono maximo eius uita dissi-
mule, abnuente.

Moyri

Quae singula per singulos dies uerbant electi ciuita-
tis, ad Borgia se ferri, ne diutius ingremur eius
in urbem procrastinaret, quem nihilominus cantan-
tem, nuncijs aggregi sunt validioribus, nempe ta-
cerdotibus vni uerum, doctrina, et probitate morum
inignes, ualentes etiam cunctationem istam peccati
redarguere

redarguere: qui prius apud Borgiam Statum Neapolitana urbi potius deploravit, quam peroravit (scilicet) regis regulari Theodoro de Bragosa Sensali, deinde Flaminio Magnate, Legato veniens ibi, etiam per recta protectione civitatis, archis Borgiam perhibebat; innoxius Neapolitane urbi exitum ad istam civitatem tantum referri: sed adhuc perplexum, publica legatione civitatis iterata, eorum ad eundem innoxius Antonius Canacisley unus ex ijs legatis patris primi ad illum demandat, qui cum cunctis temporis, ac vehementi oratione, cum ad propria convocabatur

Qua fama per orbem iacit, quae iam tibi nota non afferam (Cardinalis amplissime) tantum ad Ossunij scopum descendendum aciem; quem decagam, ni fallor, tempore, ut successorem tibi designatum deterreat, procul arceat; intelligit enim, Borgia Neapolim appropinquante, ne dum adventante, virgula eius molimina evanesce; Sed à quibus fugari existimat, sentiat quam proximam, ab ijsdem manuductum, ad habenas Regni

Regni moderandas, ab perniciosum schysma
abokendum; Sed festinatione opus, nam ista ex
xitiosa mora infamiam subit, exiit Regni,
nec nouo Proegi deus paritum conspiciunt.

Ad hoc Borgia perplexus reuere; legatus con-
tra uehementius instare: Quid adhuc opperiri?
Ad famam Borgiani aduentus, desertarios omni-
um etiam illos, qui nunc perditis restantur;
nec quicquam obbare, dum Arces in fide à Me-
dici detinentur; dum Hispanus miles, ac Ita-
lus ob uigilantiam Tribunorum; adhuc nō uacillat;
dum cuncta Nobilitas, ac fere uniuersa plebs ar-
mati eum prestolantur: Nec ulla habenda ratio
de Ossunij, siue de Pseudotribuni affectu; ambo
namque à Neapolitanis magis inuicti, quam se-
ditioni Machi à Romana Plebe, uetans amos
sunt protecti: cecidere nihilominus, ne uno
quidem ex innumera illa hominum collumie, eos
protegen annibente; tandem ad sui exordium
reuertatur oratio; uenatione rem destrui, fe-
stinatione restitui.

Miserabili

Miserabili oratione, ac interno charitatis af-
fectu, Borgia commotus, pridie quam Neapoli-
tanum Regnum, eiusque Regem tanto beneficio
sibi deuinceret, mandat legato Caracciolo, ac
certi Elector, qui mandatis Borgiae, per su-
um Santucennu' receptis rex eorum, una cu'
sacerdote Iesuita Magnat, e sacra professa
domo Iesuitarum (ubi latitabant) erumpentes,
declinante nocte, uicataque Procellane crypte,
breuiori sed custodite uia, per collem Antixia-
num ad Planuriam peruenere, ubi consilio, lu-
ceque destituti uiam in tam vasta planitie, in-
dagare desperantes; hominem ignotum inter
eos uambulantem sensere, qui opportune itineris
Ducem ^{ibi} se obtulit, eosque ad Baiaram uiam, pro-
pe Lyceta lacum (ubi nulla Ossuniana custodia)
incolunt, citoque perduxit: sed priusquam len-
tum consideret, ut Prochyta appulerent, fun-
dra Dux ^{inuenit} quatuor, ut mercedem pie narrati o-
peris caperet, quo forte miraculo roborati, lati-
qua una cum sole, in Insulam transperantur;
quos

deuinceret

custodia uia

uel pie narrati
opera, uel
pij narrati operis

quos amplexatus Borgia praestolabatur adhuc
praestantissimos regatos, ac militares viros supre-
mi ordinis, ad quos una cum ^{illis} ~~illis~~ spectabat non
Proregi, nova Regni gubernacula deferre: qui
priores uix ex militibus Alexander de Monti-
bus Achaiae marchio, et Lelius Francacius ei-
que Hierosolimitanus, quem postea uidimus à Re-
ge Marchione, (prisco more) renunciatum; dein è
regatis eiusdem ordinis D. Io. Baptista Valenzuela
Velasus, et D. Berardinus Montaluis Marchio
S^{us} Pulani, et D. Petrus Iordanus Vexillus, ac
duo Regij Coniarij Romae, et Augustus, His-
panus iste, nostras ille, qui pridè cum ceteris
magistratibus, unusquisque secundum, acceperant
secreto à Salina Regis Camera Praefide, et
in uastum se Prochite conferrent: sed prae-
pue Romam, uti iuris consultissimè, acerrimè
intererat Borgia, ne ipse ab eius ore au-
divit, num in qualibet parte Regni, liceret
sibi eius Praefectura insignia capere, qui
ceteris attententibus aciebat, non tantum hi-
cere

cere, sed etiam ad Urbis, Regique salutē
 necessario expedire; quid enim securius ad
 pacem, in urbe reuocandam, quam Duce[m] aufer-
 re probos, probos uero porrigere? idem secer-
 is suggererat ei insignis Theologus Dominicans
 Magister Semphius de Rinaldy à Nuceria, qui
 postea Episcopus Motalensis: dumque perficie-
 bantur ista, oportunè superuenere Marcus An-
 tonius de Ponce Marchio S.^{ti} Angeli, et D. Joannes
 Baptista Valenzuela uelatus uicari clauiculi, ac
 eiusdem supremi ordinis legati magistratib[us], ea-
 dem ad amicum consulentes, dein turmatim con-
 sili conuulsi, qui non tam ad iura prestanda
 obsequia, quam ad uitanda in urbe discrimina,
 ansam eius deferenda, alacres arripiebant; et
 oportunè ferè uncti simul Proclitum appulere:
 et unanimiter in unam assentientib[us], tandem
 assensit Borgia; perlebroque Diplomate, a[m]m,
 pleno iure, concordē, Praefectum Regni legitimum,
 renouauere

Vix Praefectum, Borgie, istata, cum specie aucto-
 ritatis

pij, digressus ex Arce, in venustam Insulam min,
se contulit, uno tantum assumpto comite, saluatore.
Hoc enim Stratagemmate uenationis, quotidie fore
usus Borgia cum Proclita moratione^{habuere}, nusquam
enim antea uenator, sed ut milites fallere posset
ac inuidias uitare, auibus, accipitre innoxia ba-
tur: sed prius quam ad appetitam oblectationem
erupisset, etiam Ossunianis delatoribus inspicien-
tibus, versus Neapolim palam vela direxere. Mar-
chiones Don Alexander de Montibus, et Don Bernar-
dinus de Montibus, et Frater Lelius Bracciacius,
quibus Borgia praeceperat, ut circa maritimam
oram, quae inter Puteolos, et Neapolim inspicitur
eum prestolarentur; qui paulo post eos ibidem
appellati, duas carrucas ad eos appropinquare
conspexerunt, quarum unam e uestigio conscen-
dit Montalius, et Bracciacius, alteram, quae co-
ductoria, eoquae nimis laeua consumptaque vi-
sa, ac etiam dispari colore equis Borgia co-
scendenda reliquerunt, qui militari induties as-
sueti, nec digniori assumpto loco, una cum

Achaie

conscenderunt

Achais Marchione, et Salsuedra prius carmine
 uestigia anxius sectabatur: Noctisque hora iam
 transacta ad portam aris noue (quasi uictima)
 Cardinalis euehitur, ubi cum Medocius Aris Prae-
 fectus (ille inquam cui tantum debet ciuitas nostra)
 opponebatur: Quippe à Valenzuela Regente arca-
 nam acceperat: Borgia circa primam noctis ui-
 gilam in arcam aduentum, eumque intra illa
 è uestigio promiserat exceptum, licet postea e-
 ius uenia tanto rem tantam, ac poeni confectam,
 prorsus infectam reddere uisa fuit: Nam incolumi
 superueniente Borgia, reuocit eum intra septa
 Aris immixcere, nisi prius collatam illi Praefectu-
 ram infra Regis literas, perlegendam ei Achais
 Marchio indignanter obstitit, ob imminens discri-
 men, si in ^{officiam illam} ~~arcam~~ circumuolitantem forte incidisset
 Borgia; Quamvis à delatoribus acceperat, Electos
 patibulos ab urbe iam dilapsos, Paulum Sangrium
 Sancti-teneri Regulum aduersae factionis Principem
 totum inuicem ut Regni administratio Borgia
 deferatur, Alphonsum Cardine Acerram Comitem

ac

ne Layni Marchionem eius Genibrem, eo quam-
plures Prociem, iure sibi infensos, tamquam Niz-
lum Prochitam petijisse, insulam scire istam Nea-
politani referant patrijis; nihilominus cuncta sibi
ad usum cetera dumodo Progia novum solen
in insula conspexisset: nam valido remige, ac nu-
merosa selecto milite, novem replerant triremes,
ut prima noctis vigilia obducerentur, ad obsidendum,
nec potius ad interceptendum amulum, eumque
ad oram Terracinentem Pontificis dirionis expo-
nerent, ne famula ob eius vicinitatem exorta,
confunderet incendium: nec ultra viduum studio
ferri posse existimabat, deficiente eductu, ad ut
homines alendos; dictum namq; cibaria in insu-
lam transportantur; Quod a iocatus postea sedit
bus Contibanius Rouinus elicit, ac per urbem
vulgatum: ut vero Borgiam usque ad diem
alteram soporaret, aut saltem spontane ipse corru-
fieret, num permaneret an abesset cardinali ab
insula (ne frustra clamis ad eum obsidendum noc-
te illa immitteretur) callidam legationem ad illu
dehinc

destinavit: duo delecti, unus Borgia fidus, nem-
 pe Marchio Constantius, cuius (ubi supremi Con-
 silij Decanus) vestigia observabantur; et ne sus-
 picio augeretur, consulto remanserat in urbe; Al-
 ter Ossunio fidelissimus; ille inquam Bravus Gironie
 familie hereditarius amictus: Hac præcipue in
 mandatis habere, ut Borgia deferrent; Ossunium
 vacuam ei provinciam traditurum, dumodo Regis li-
 teræ, quas penes se Borgia detinebat, istud manda-
 rent, desegeret nuncijs ac omnia pacata fore: Hac
 tantum honesta præferebat fucata legatio, ut Enu-
 lum falleret, sed arcana nonnulla seorsum Bravus
 suo, tantum committit ac, potius vulgatum; quod eti-
 am ex eius nimis affectatis gestis, caroti arguere:
 unum ut à cortij Constantij nunquam abscederet,
 (non enim ei fidebat Ossunius) quod importuni
 nimis adimpleret, nusquam ab eo seiungi patrus;
 alterum ut ante noctis tenebras Neapolim omnino:
 do reverteretur; adimplere non valuit; nam potius
 quam ab auspicio Borgia regreum unusquis-
 que existimaret; sella enim gestatoria, qua ex-
 portatus

ex arce exierat (suis tegmentis clausa) quasi ibi
se reuenteretur (alterius uiri grauata penderet) à
famulis iam in Arcem intromissis : cum uero ad oc-
casum inclinaret dies, Brauius Ossuniani præcepti
hanc immemor, obidque moræ impatiens, ad illum
intromitti clamitabat; post ubi deuitius, ab eius
aspectu arceri se uidit; ludibrium agnoscens, ta-
cite retrograditur ut Neapolim peteret, et Ostunius
um de cardinalis ab insula, recessu, oportunè com-
monefaceret, sed pontem eleuatum introitus uocis
ferari, torquere, proditum, ac perditum se deplorans
et uelut Ossunius pro Rege rerum potiretur, tor-
uus ac mirax precipere demitti ponti : sed frustra
sua insaniebat; nam præcipue ut exitus ei non
pateret, antequam aduersperusceret, pontis exedrus
portam clausent.

Interim abecedente sole, ut per multos antea dies,
uelata facie, ut ipse quoque lucidior in crastinum,
propria letitiam affectaret; Ossunius frustra nan-
cium Brauium sibi fidum opponens, ac de illo per-
contans, una tantum spes ei repperent, et irato
in

in illa die, sequentique' mari, nemo se coniunctos:
 accedebat in super ~~Magnum~~ Geculum portentosa
 procellam excitatum ei propendere, ob idque' cen-
 tem aureis ab Ossunio donatum non nulli affir-
 mabant, et magis unitati; mare quodammodo uide-
 batur arripere: Nam circa maris prospectum (qua-
 tenuus oculorum alicui extendi poterat) ne lemulus
 quidem uisus: Promontorium namque' Pauli-
 pi or-
 ram puteolanam (ad quam cardinalis appulerat)
 opprobriabatur: quapropter in diuersa iactatus, ac
 parenti similis, modo iungere sellam eius gestatoriam
 consistere, modo percurrere, omnia scintillare, ma-
 ria perquirere, obuios recognoscere, cum Borgiâ
 mentis amiche offenderet, quodque' magis ange-
 bat eum, frustra sepius interrogare, cum Braccus
 e' Prochitana insula redijret, ne oportunitas illius
 potius nobis, immitenda clausis, prætenuet:
 Quocirca pacem, neque' totum capere ualent, cir-
 ca nobis medium iterum prohibuit, et uiam, qua
 Puteolas, et exinde Prochitam ducebat, arripient,
 à facinorosis virgatus, quos innumeros aiebat, cum:
 que'

— illa die

opprobriabatur

quæ per diem verba gradientium imixti (quasi
non comitarentur) antebant, quæ sequebantur: et
quamvis aduersionum potius, quam amicorum es-
set hora, obuios scrutabatur incertum. Emulæ nam-
quæ, dei beneficio seruatus, urbem peragebat nocte
illa, ac primum denunciare iussit, eius in artem
aduentum, Primoribus civium, ac magistratibus, et Baro-
nibus in Urbe legentibus, et praesentem Tribunis militum
Hispanæ, ac Italicae legionis, ut milites in fide reuer-
rent, ac novo Oseruans Ducis, iuramento adigerent:
Deinde exaedificandi mandauit illa numerosa Hispano-
rum cohortes c' seditionis, ut plurimæ, ac militibus desertoribus
collecta, quæ circa fructuosa campaniæ oppida, Stationes
vicinim alternabat, nec ab Ostunio ^{piscul} Regabat sedes, et quo-
tidie vexationes commere ab ipsi militibus, et ab omni-
nis oppidanos compellebat: Nec cohortes (inquam) ab
Hostipitum, non ab hostium morte, cohortes mortis de-
nominebatur; plus namquæ iactura hæc sola diuer-
sando circumuisionis pagis inuoluit, quam pascido post
Manfredoniam clauis turrita porte accerta.
Borgia aduenit Primoribus civium, ac magistra-
tibus

ribus, et Baronibus ante lucem^{iam} patefacto, tantum
 oscuris denunciandum: delectus Hispanice legio:
 nis Tribunus Sarmientus, cuius monitu, ac exemplo
 hispanus miles firmus in fide: Hic priusquam ab
 explorentium Bombardarum fragore oscurius ex-
 pugnassetur, audacter in penetralia Regie domus
 intravit, et oscuris cubanti, ac forte obdormien-
 ti impronitus apparuit, et imperturbate aperuit,
 Regni Praefecturam iam Borgie collatam, milites
 hispanos ac Italos, in eius uerba (tanquam novo
 exercitus Duci) iuramenta praestitisse: In Arce no-
 na iam adesse, salutationes recipere, iura dare:

Ad hoc examinatus supra cubile corruit oscurus,
 et paulo post in se, sed extra se reuerti proripit ad
 Arcem circa Regiam, ubi strusta acie, hic hispanus
 miles, illuc italus, uidebatur: sed animo concidit
 uim in fronte Italice legionis (ad eius conatus for-
 te obuiandos) Loopedum eius tribarium armatum
 conspexisset, speque portrema deiecit, ad hispa-
 nos milites se uertit, quos aequè immobiles in-
 travit, obuiquit: Nihilominus ausus recensere pri-
 us

is innumera in eos collata beneficia, deinde ma-
iora, quae in posterum conferre decreverat, si per
ipsum Petitus; Tandem quia forte didicimus non ve-
nerat, pro lacrimis, uix adiecit. Obtemperare, ob-
temperare nouo exercitus Duci. Et uix in Regiam
se receperat cum à dispendentium bombardarum fra-
gore, tam uicinis quam longinquis. (in illo tunc) ad-
uentum Prodigii praemonitari sensit: quod agere ferens
ad eius mentem ualde augendum accendit, per tri-
nas horas continuata campanarum pulsatio, tanta co-
loniarum iubilatio, ut unusquisque exultare, ma-
nus ad caelum protendere, seniores ad terram proci-
bere, iuventus, ac uoce Deo gratias agere, ad reiteratos
amplexus etiam ad inuicem ignotus, certatim irruere,
neque ab infirmorum osculis optimates, aut quo-
uis titulo insignitus abhorre, et urbs, quae paulo ante
fore desolata aspicietur, adeo frequentia hominum re-
laudare, ut uix in templum introire, aut per uias
discurrere liceret ad illum spectandum, qui sua
portulata, alienae tantum saluti consuluerat.
Resuauis atque tumultu è solio deiecto, illius fugata
Seditio

sedito, munia publica resumpta, pax urbi restituta, et ille qui iuvabat plebem neapolitanam, sui amore insanire, nec alium fere prorege Redorem, Borgia suspecto, exultantem vidit, atque pacatam. Tantum Geminus ad supplicium à cunctis expectabatur; decretum, ut e sinu Ossunij abstraheretur; delictus ad gratum opus peragendum vir militaris summi ordinis Aribal macedonicus, quem postea ob res in militia bene gestas Marchionem vidimus; erat namque suetus perardua consilio, ac manu peragere, hic igitur dum gratum opus alacriter aggredietur, à Borgia recens perferre non valuit.

~~Ex his rebus~~

Cuncta, quae in hoc opusculo perleguntur, aut proprijs oculis inspexit, aut à quamplurimis audivit, ac bona fide posteris tradidit, Horatius Felinus Ant. pl. marci Nepos. An. M.D.C.XXV.

LF

